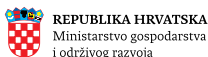

S • VJAK

SANACIJA JAME

**Mjere zaštite u slučaju
prekoračenja razine
koncentracija onečišćujućih
tvari u zraku**

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.

S obzirom na višegodišnje odlaganje opasnog otpada u jamu Sovjak tijekom procesa vađenja otpada moguće je očekivati pojavu emisija različitih onečišćujućih plinova u zrak.

U suradnji s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije osigurano je kontinuirano praćenje, obavješćivanje mještana te su propisane sve radnje koje se poduzimaju u slučaju mogućeg onečišćenja.

S obzirom da se u jami Sovjak pretežno nalazi otpad koji sadrži sumpor, za očekivati je pojavu neugodnog mirisa (po pokvarenim jajima) – miris se može osjetiti u potpuno bezopasnim koncentracijama.

POPIS SVIH TVARI ČIJE SE KONCENTRACIJE

MJERE: sumporov dioksid (SO_2), dušikov dioksid (NO_2), ugljikov monoksid (CO), ozon (O_3), lebdeće čestice (PM_{10}), benzen (C_6H_6), sumporovodik (H_2S), hlapivi organski spojevi (HOS), merkaptani (R-SH), metan (CH_4)

MJERNA POSTAJA
VIŠEVAC - SOVJAK

MJERNA POSTAJA
SOVJAK

**NASTAVNI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVSTVO**

PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Internet stranica
www.jama-sovjak.eu

Mobilna aplikacija Sovjak

Obavijesni ekrani
uz prometnice

Podaci o izmjerenim koncentracijama onečišćujućih tvari u zraku koji pristižu u realnom vremenu validiraju se naknadno u ispitnim laboratorijima. Validirani se podaci prikazuju u mjesečnim izvještajima koje izrađuje NZJZPGŽ i mogu se naći uz tablicu dnevnih vrijednosti na internet stranici.

PREKORAČENJE KONCENTRACIJA SO₂ I NO₂

Za **DVIJE** onečišćujuće tvari propisane su mjere koje se poduzimaju u slučaju prekoračenja koncentracija tijekom tri uzastopna sata – SO₂ i NO₂.

Za ostale tvari sva su mjerenja informativnog karaktera, odnosno podaci koji se dobiju služe za informativni prikaz trenutne kvalitete zraka i za određivanje kategorije kvalitete zraka (eventualno stupnja onečišćenja) za kalendarsku godinu.

SO₂ je pri sobnoj temperaturi bezbojan, otrovan i nadražujući plin neugodna, oštra i bockava mirisa, koji podražuje na kašalj. Nalazi se u plinovima izgaranja tvari koje sadrže sumpor, pa tako i u ispušnim plinovima. Uz dim i maglu, glavni je uzrok nastajanja smoga.

NO₂ je plin crveno-smeđe boje i dobro topiv u vodi. Uglavnom se emitira kao onečišćenje iz prometa. Na sobnoj temperaturi ima neugodan, oštar i karakterističan miris.

ŠTO KADA DOĐE DO PREKORAČENJA VRIJEDNOSTI SO₂ I NO₂?

Mjere zaštite sprječavanja štetnih emisija poduzimaju se PRIJE nego što se koncentracija plinova približi graničnim vrijednostima, odnosno na 80% granične vrijednosti.

ONEČIŠĆUJUĆA TVAR	Sumporov dioksid (SO ₂)	Dušikov dioksid (NO ₂)
80% GRANIČNE VRIJEDNOSTI	280 µg/m ³	160 µg/m ³
PRAG UPOZORENJA	500 µg/m ³	400 µg/m ³

MJERE ZAŠTITE SPREČAVANJA ŠTETNIH EMISIJA NA 80% GRANIČNE VRIJEDNOSTI KONCENTRACIJA SO₂ I/ILI NO₂

- zaustavljaju se radovi
- aktiviraju se topovi za proizvodnju vodene pare
- provjerava se i osigurava zaštitni sloj vode od min. 0,2 m
- otkrivanje uzroka promjene kvalitete zraka

Nakon primjene ovih mjera očekuje se normalizacija stanja!

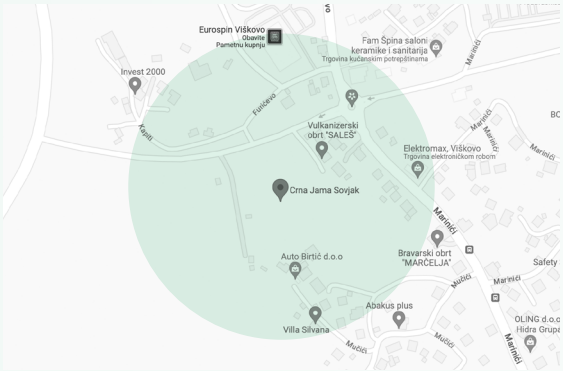
AKO SE VRIJEDNOSTI NE NORMALIZIRAJU:

- informiraju se nadležne službe (112, Inspekcija zaštite okoliša, Stožer civilne zaštite, Općina Viškovo, ZJZPGŽ i dr.)
- nastavljaju se provoditi mjere zaštite sprječavanja štetnih emisija uz praćenje stanja
- na snagu stupaju mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša koje su objavljene na internet stranici projekta i na mobilnoj aplikaciji „Sovjak“.

AKO PODUZETE MJERE NE DOVEDU DO SMANJENJA VRIJEDNOSTI ŠTETNIH EMISIJA

Stožer civilne zaštite krenut će u pripremu za evakuaciju stanovništva u prostoru oko **200 metara od jame!**

Mještani koji se nalaze u zoni evakuacije bit će o tome obaviješteni do kraja 2023. godine. Za sve ostale mještane će i dalje vrijediti mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša u slučaju prekoračenja praga upozorenja.

Lokacije okupljanja u slučaju evakuacije:

- parkiralište trgovačkog centra Plodine
- parkiralište trgovačkog centra Lidl

Obavijest o prekoračenju praga upozorenja za SO₂ i/li NO₂ i obavijest o potrebi evakuacije bit će objavljene:

- zvučnim i svjetlosnim signalima na obavijesnim ekranima
- na internet stranici projekta jama-sovjak.eu
- na mobilnoj aplikaciji „Sovjak“ za praćenje parametara
- u priopćenjima upućenima na radio i TV postaje

KONTAKT

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb

T: +385 1 5391 800

E: sovjak@fzoeu.hr
kontakt@fzoeu.hr

Internet stranica projekta:

www.jama-sovjak.eu

Za više informacija o EU fondovima:

www.strukturnifondovi.hr

Sadržaj publikacije isključiva je
odgovornost Fonda za zaštitu
okoliša i energetska učinkovitost.

